

КОНРАД ФИАЛКОВСКИ КОСМОДРУМЪТ

Превод от полски: Николай Николов, 1975

chitanka.info

Строяха две бетонни писти. Две писти, които трябваше да се съединят там, където в бъдеще щеше да се белее куполът на космическото пристанище. Но засега там имаше само прах и кратер, изровен преди векове от някой метеорит.

Строяха пистите и ругаеха марсианската пустиня, автобулдозерите, които разравяха скалите, ругаеха червеникавия пясък и брояха дните до края.

— Знаеш ли, Джес, вече виждам тая дюна, до която ще стигне моята писта. Това ще е в събота. После ще се изтегна в хамака пред видеотрона и ще гледам предаването от Земята на мача между Австралия и Мадагаскар. Мачът ще свърши, преди тук да се разсъмне, а когато изгрее Слънцето, ще долетят за нас.

— Само дано не закъснеят. Тия от централната база все закъсняват...

— Не вярвам да ни направят такъв номер. — Дон гледаше Джес с големите си кафяви очи. — Нали знаят какво означава най-сетне да отлетиш оттук!

— Дано не го направят... — повтори Джес, но съвсем не бе сигурен в това.

Автоматът даде сигнал, че има някакви трудности в изкопа на фундамента, и Джес излезе от кабината, за да види какво е станало. Смъкна се по стълбичката до огромната гъсеница, над която висеше кабината, и веднага потъна до колене в пясъка. Както всичко на Марс, пясъкът бе червен, само тук-там блясваха ситни кристалчета кварц. „Както в обикновения пясък“ — си помисли Джес. После се повлече към предната част на машината, покрай гъсеницата, а когато излезе отпред, почувствува ударите на вятъра в гърдите и шлема си и видя как над самия пясък се извиват малки и бързи вихрушки. „Сигурно идва буря. Отначало винаги изглежда така“ — си помисли той и погледна небето. Но то беше черно и звездите и Слънцето светеха както обикновено.

Долу, пред булдозера, лежеше огромен камък — такъв монолит, че голямата метална лапа не можеше да го мръдне. Джес повика автомата и докато той пробиваше дупките за взрива, погледна далеко в пустинята, където при самия хоризонт работеше автобулдозерът на Дон. Обърна се, изруга тихо и започна да се катери към кабината, за да изтегли машината назад, докато избухнат взривовете.

Вечерта се срещнаха в базата. Базата беше временна и нямаше климатична инсталация. Нощем, когато температурата вътре спадаше до минус шестдесет градуса, въпреки централното отопление на купола, ставаше студено и дъхът се превръщаше в скреж. Тогава лежаха в големите спални чували с електрическо отопление. Но в самото начало на вечерите бе топло и те ходеха из базата в скафандри.

— Днес свърших хубава работа — каза Дон, щом излезе от шлюза. — Моята дюна се приближи съвсем.

— Аз пък попаднах на някаква мръсна скала, два пъти я взривявах... — Джес говореше без озлобление, безразлично.

— Утре сигурно няма да свършим много нещо, защото ще има пясъчна буря.

— Да, видях днес вихрушки в пустинята.

— Все пак бих искал да докарам работата до оная дюна.

— Ще я докараш, ако тая проклета пустиня не си покаже ноктите и не започне да плуе пясък през всичките тия дни.

Джес завърши приготвянето на вечерята и се опъна в креслото, протягайки дългите си слаби крака през средата на кабината.

— Както и да е, след три дни се връщаме.

— Връщаме се — повтори Джес, гледайки Дон, който избираше по-едри парчета свинско месо от консервата.

„Това май е единствената форма на астронавтика за свинете“ — си помисли той и се усмихна на своето хрумване.

След вечерята Дон включи видеотрона. Гледаха някакъв театър с дракони и чадъри. Цветовете бяха нещо разстроени и Джес си мислеше какво би било, ако хората наистина имаха такива светлозелени физиономии, както на екрана. Каза това на Дон.

— Нищо, защото хората щяха да свикнат — отговори Дон и продължи да гледа в екрана.

— Мислиш, че може човек да свикне със зелените физиономии и да казва „Ох, колко красиво се зазеленяваш“ или пък „Я не позеленявай толкова невинно“?

— Положително.

— Хм, аз сигурно не бих могъл да свикна.

— А с пустинята свикна ли?

Джес погледна към Дон. Сърдеше му се, че каза това, защото никога не говореха за пустинята. Тя и без това все беше около тях.

Понякога дори мислеха, че тя не ги оставя сами дори тук, в базата, а преминава през входните шлюзи, за да им прави компания нощем. Не обичаше пустинята и Дон знаеше това.

— Да беше изключил видеотрона и преминал на централата — каза на Дон и престана да гледа екрана.

— Ще го изключа, но най-напред искам да чуя прогнозата за времето в Европа. Не ми се ще да вали, когато слизам от ракетата...

— Тогава майка ти ще ти донесе пелерина на космодрума.

— Да, ще дойдат с Мей и ще ми донесат пелерината — съгласи се Дон.

— А аз ще се измокрят... — изръмжа Джес.

— Не обичаш ли дъжда?

— Обичам го, но когато съм си в къщи и го гледам през прозореца.

— Трябва да останеш на Марс тогава. Тук никога не вали.

„Защо, по дяволите, днес тоя се закача с мен — си помисли Джес. — В края на краищата тая скала се случи на мен, не на него и изобщо е по-напред в работата...“

— Да, но тук има пясък, червен пясък и това е още по-лошо — каза той и вярваше в това, което говори. — Пясък, навсякъде пясък, в яката, в крачолите на скафандъра, скърца между зъбите и това е най-лошото. Дъждът поне винаги изсъхва в края на краищата.

— Но в Европа дъжд през следващите дни няма да има — каза Дон и изключи видеотрона.

После настроиха апаратурата на централата. Сигналът беше странен, прекъсващ се, сякаш някой хвърляше камъчета върху опъната кожа на барабан. Предавателните автомати бяха поизносени и сигналът блуждаеше по няколко деления на скалата, всеки ден на различно място. Днес беше на самия край. Джес каза в микрофона, че приемат, и сега двамата чакаха ония отгатък да се обадят.

— Какво правят в тая база? Никога не са готови навреме — се нервираше Дон.

Джес гледаше фосфоресциращия в полумрака указател на фината настройка и си мислеше дали вече баща му е получил съобщението за завръщането му. По обяд разсилният ще почука на вратата на кабинета му и ще каже: „Телеграма от Марс, господин професоре“. Баща му положително ще е седнал зад бюрото, облечен в сивото си, малко

тесновато сако, масивен и квадратен, прекалено едър за този малък кабинет. „Трябвало е да станеш дървар, а не физик“ — винаги се шегуваше майката. Джес се опита за миг да си представи баща си като дървар, но не можа. Впрочем, като физик бащата си беше добре. Джес също трябваше да стане физик, но не стана. Жалко...

— Жалко, че не станах физик — каза той гласно.

— Искаше ли?

— Аз не, баща ми. Аз исках да стана астронавт.

— Да ти е честито! — каза Дон. — Аз пък исках да стана пилот.

Но не успях. Докато стана на толкова години, колкото бяха нужни, самолетите вече се управляваха само от автомати, при това по-добри автомати, отколкото предаващите автомати на тая проклетата база...

— Сигурно нямат добър техник за поддържането им.

— Нямат. Предишният избяга на Земята.

— Пуснаха ли го? — учуди се Джес.

— Не съвсем доброволно. Взе го ракета на „Бърза помощ“... с психиатър. А сега имат някакво младо момче, току-що завършило земната политехника.

— ... което не се справя — каза Джес и едновременно си помисли, че не е справедлив към момъка. — Нима завършил земна политехника може да се справя с такива автомати?

— Започват да предават — Дон старателно настройваше приемника. — Сложи си слушалките! — каза на Джес.

— Хич и не ща — каза Джес и наистина не му се искаше. „Само Дон да свърши разговора с базата, ще взема една книга и ще се опъна в хамака...“ — си помисли той.

Погледна Дон и му се стори, че той слуша това, което му говорят от базата, твърде внимателно, прекалено внимателно. „Какво ли му дърдорят там? Надявам се, че не му разправят вицове...“

— Дон, тия какво...

Дон махна с ръка.

— Млъкни — каза тихо.

Това заинтересува Джес. Сложи слушалките и през пукотевицата на атмосферните смущения чу гласа от базата.

— Нищо няма да излезе. Не се опитвай даже да ми обясняваш. Казвам ти, че няма никой за това място. Тук е само Рот, а той нищо не

умее в сравнение с вас. Рот ще ви изпратя след три дни. Но един от вас ще трябва да остане...

„По дяволите — помисли си Джес, — отново някое мръсно говедо е провалило всичко в базата“ — и се почувствува така, както веднъж като малко момче, когато не получи обещания велосипед.

Дон се зачерви.

— Правете, каквото искате... Ние си обираме крушите отук след три дни. И хич не ме интересува, че някакъв си идиот там, горе, не е уредил своевременно замяна от Земята...

„Сега ще им каже какво точно мисли за такава организация“ — си помисли Джес, но Дон не каза.

— Не сме виновни ние — обясняваше оня от базата. — Да не би да мислиш, че доброволци за тоя строеж се избиват да влязат при нас и през вратите, и през прозорците!

— Не е твоя работа, какво си мисля. Но трябва да има замяна. Няма строежът да спре, я!

— Именно, няма да спре, и затова един от вас трябва да остане. Трябва, разбираш ли? И първите ракети ще излетят от този космодрум още преди марсианската зима. Ще видиш.

„Тоя от базата е много самоуверен“ — си помисли Джес и поправи слушалките на ушите си.

— Може и да излетят, ако автобулдозерите сами ровят тази проклета пустиня. Но нас това хич не ни интересува, разбра ли!

— Но централата...

— Не ме интересува централата...

Джес поклати глава.

— Ясно, Дон — каза той и си помисли, че сега оня го хващат дяволите, и му стана весело, макар да знаеше, че вината не е у оня, че оня може би е дори добро момче, но има мръсна длъжност...

— Както искаш — каза оня, — но във всеки случай Рот ще прилети с едноместна ракета, такава, в която и един човек се вмъква с труд. Ние тук мислим, че има право да се върне този, който е изработил по-дълго разстояние от пистата си. Ясно?

— Но...

— Няма никакво но. Можеш да спориш с леля си на Земята. Сега слушай каквото ти казвам... Предай и на оня, другия, или по-добре той да вземе микрофона.

„Ама че свиня“ — помисли си Джес.

— Аз съм „оня, другия“ и искам да ви кажа, че сте страшни свине — каза той право в микрофона.

— Добре, добре — каза отсрещният, — а сега дочуване. Дръжте се... пустинни астронавти!

Отново забарабаниха сигналите на базата и Дон смъкна слушалките.

— Подредиха ни... подредиха ни като... не знам как, но ни подредиха! — Дон каза това съвсем спокойно, а Джес си помисли, че има право. — Във всеки случай не могат да ни принудят да ровим тая пустиня.

— Не могат — кимна Джес, — но могат да ни накарат да стоим в тази база толкова дълго, колкото поискат. И като си тук, и така и така ще работиш.

— Няма да работя.

— Ще работиш, защото иначе ще пукнеш от скука. А освен това не си от тия, дето седят със скръстени ръце, когато работата не е свършена, а те знаят това.

— Защо, по дяволите, непрекъснато говориш за мен? А ти?

— Аз също.

— Какво също?

— Аз също ще довършвам работата си.

— Ще я довършиш и искаш да бягаш. Не, братче. По-кратко, моята писта е по-напред от твоята.

— Ти си голям глупак — каза Джес и отиде към своя хамак.

„Мисли си, че искам да му заема мястото в ракетата, сякаш то вече му принадлежи.“

— Това място още не е твое — каза той на глас. — За три дни може да се прокарат два километра от пистата, ако не и повече, щом някой се впрегне...

— Може и четири — каза Дон, загледан в обувката си, изцапана със смазка.

— Да, ама ти няма да ги прокараш... — Джес се усмихна. — Ще трябва да се работи денонощно, а и тогава...

Дон стана и ритна така стола, че той падна.

— Ще ги прокарам — каза, — но после се връщам на Земята и хич не ме интересува повече целият този... строеж.

Свали шлема си от куката, забита в стената, и го постави на главата си.

„Интересно дали и на Земята, пред онази... каква беше? Аха, Мей, е такъв решителен?“ — си помисли Джес.

— Внимавай да не свършиш пистата още днес! — каза той.

Гледаше как Дон присъединява бутилките с кислород и проверява клапаните. „Има огромни, великолепни плещи“ — помисли си. „Взема на тях цели три бутилки без усилие. Майка му го е родила за космонавт, с тези плещи и с късите крака, които не пречат в ракетата. А може би е станал космонавт точно защото има такива плещи и крака...“

— Успех, космонавте! — каза, когато Дон влезе в шлюза.

Искаше да се обърне на другата страна, но тогава Дон го извика.

— Помогни ми с шлюза, защото май е позасипано.

— Бурята ли?

— Може и да има буря...

— Включвам чистача на изхода — каза, Джес и включи автомата.

Чистачът бучеше като бръмбар, а когато изходът беше вече чист, се превърна в комар и засвири, тънко, на високи обороти. Джес сложи шлема и излезе пред базата. Звездите не се виждаха, чуваше само шума на пясъка, който се удря в скафандъра.

— По дяволите, ама навява!

— Затвори шлюза добре — каза Дон, — че иначе утре навсякъде ще има пясък... — той се залюля под ударите на вятъра.

— Ще стигнеш ли в такава буря? — попита Джес.

— Ще вървя. Ще изпратя до булдозера сигнал да ми дава пеленги по радиото.

— Ще има смущения, бурята е силна...

— Ще се справя.

Вятърът го шибна така, че се олюля.

— Може би е по-добре да останеш. Времето не е за разходки.

— Ходил съм и в по-страшни бури, в такива, дето се виждат и от Земята.

„Ама че упорит тип, той наистина ще отиде“ — си помисли Джес.

— И героите ги засипва — каза той.

— Тебе в базата няма да те засипе — отвърна Дон.

Отдалечи се на няколко крачки и вече не се виждаше, въпреки че фенерът на Джес беше с нови батерии.

— Затвори добре шлюза — каза Дон, — защото утре ще има пясък и в супата — Джес го чуваше така, сякаш беше на една крачка, но в края на краищата радиовълните не се губят в няколко метра такъв пясък, а в километри.

Отвори шлюза и вятърът го вкара вътре заедно с пясъка. Изтупа скафандъра и улови всички видими зрънца с прахосмукача. После отиде до радиото и го настрои на вълната на автобулдозера на Дон. Автобулдозерът даваше пеленг: къси, прекъсващи се сигнали, сякаш викаше някого и прекъсваше викането при първия звук, страхувайки се да произнесе цялото му име в марсианската нощ сред пясъчната буря.

Утрото бе слънчево и тихо както в проспектите на „Марстурист“. Джес обиколи около базата и наблюдаваше как поради слабото сътресение от крачките му пясъкът се сипе от невидимите грапавини по купола на базата. Възвишенията по границите на долината бяха скрити зад синкава мъгла. Горے черното петно на Фобос бързаше за среща със Слънцето. „Някога ще създадем тук атмосфера, ще докараме вода и растения и тогава разсъмването ще е по-земно“ — си помисли Джес и за миг съжали, че не е свой собствен праправнук.

След това се изкатери по тесните метални стълби до мачтата на радиостанцията и се загледа към приближаващите се към базата две бели писти. Бяха така далечни, както винаги. „А все пак пистата на Дон е по-близка с някакви си глупави стотина метра“ — прибави той мислено.

Автобулдозерът на Дон вече не предаваше. Значи Дон е стигнал там и е изключил автомата. Не бе предавал нищо за базата, а Джес не искаше да се обади пръв. От мачтата направи огромен, невероятен скок, „Минаха толкова месеци, а тази марсианска гравитация все още ми е забавна“ — каза си той.

После започна пътят, всекидневният път до автобулдозера. В началото пътуваха с всъдеход, но преди една седмица той се развали и оттогава ходеха пеш. До строежа не бе далеко, няколко километра. Така вървяха всеки ден през червеникавия пясък. На около петстотин метра от базата мина край голям червен камък. Камъкът лежеше точно

на линията на строежа, но досега Джес смяташе, че заместникът му ще трябва да разбива с динамит червената скала. „Свикнах с този камък и не ми се иска аз да съм този, който ще го разбива“ — си помисли, минавайки край него.

След няколко минути видя черна точка. Отвъд хоризонта се показва могъщата лапа на булдозера. Никак не можеше да свикне с този гигант. Даваше си сметка, че фабриката, която от пясък и въздух прави космодрум, не може да бъде колкото кибритена кутийка. „Прилича по-скоро на храм на извънземна цивилизация, отколкото на обикновена фабрика за месене на пясък“ — си помисли, когато стигна до сянката на булдозера. Спря до стълбата, качи се в кабината и едва тогава видя Дон.

— Спечели, Джес — каза Дон, — моята проклета машина не ще да мръдне — каза това и продължи да гледа през прозореца към пустинята.

„Няма късмет момъкът“ — си помисли Джес, но дори не се зарадва.

— Какво е станало?

— Вчера беше в ниското и е засипана.

— Наистина нямаш късмет — каза Джес, свали си шлема и се приближи към таблото.

— Джес, няма да пускаш тая машина.

— И защо?

— Казвам ти не пипай!

— Да не би да не ми позволиш?

— Няма да ти позволя. Не е по моя вина, че ме засипа. Бях направил повече и щях да направя още повече, толкова, колкото трябва, за да се измъкна оттук...

Джес вдигна рамене. „Ама че е кипнал“ — си помисли. Включи стартера и зачака да започнат да мигат червените контролни светлини. Дон се отдалечи от прозореца. Застана на две крачки пред Джес и разкрачен, бръкна в джобовете на комбинезона.

— Мисля си, как ще изглежда космонавт със смачкана физиономия — каза.

Джес се обърна полека към него.

— Разкарай се оттук...

— Добре, ще се разкарам, но не сам. Ще отидем двамата в базата...

— Разкарай се... — повтори Джес, а когато Дон не мръдна, се приближи до него и го блъсна. Тогава получи удар в челюстта. „Ама че хлапак!“ — си помисли и го удари в корема. Почака, докато Дон се наведе надолу и тогава го подпря. Главата на Дон полетя назад. Удари му още един ляв и вече беше сигурен, че го е свалил. „Той е хлапак — помисли си, — а аз си разбих кокалчетата.“ После хвана Дон за краката и го примъкна до изхода. Там му сложи шлема на главата и отвори клапаните. С една ръка отвори люка, а когато капакът отскочи, изблъска Дон навън и гледаше как той пада надолу. „На земята би се разбил, а тук дори няма да се натърти много“ — си помисли. Дон се удари в пясъка и остана да лежи на него неподвижно, като смачкана жаба.

Джес се обърна и приближи командното табло. Контролните светлини горяха и някъде дълбоко зад плочата мъркаше токът. Без да гледа, Джес хвана късия чер лост и го дръпна докрай надолу. Целият автобулдозер трепна и като мелеше с гъсениците си пясъка, тръгна напред, издигайки нагоре огромната си стоманена лапа. „Това е мощен, добър, опитомен тиранозавър — топло помисли за него, — ще направи всичко, каквото му кажа, така ще е винаги, освен ако не му изгори някой предпазител.“ После премести регулатора на разпадането и булдозерът, поклащайки се, ускори своя марш през червения пясък на пустинята.

Другата писта бе съвсем близо, там, където свършваше, имаше дюна, от която се подаваше автобулдозерът на Дон. Беше засипан много, чак до кабината. Само стоманената лапа стърчеше нагоре. „Като ръка на удавник, потънал в пясъка“ — си помисли Джес.

Сложи си шлема, излезе на пясъка и измъкна края на въжето — само края, защото повече не би могъл да вдигне. Стоманеното въже, дебело колкото ръката му в рамото, бе оплетено от по-малки стоманени въжета, а те, на свой ред — от още по-малки. „Съвсем като река, която си има притоци, а притоците — други свои притоци, разбира се, земна река, защото тук, на Марс, реките нямат притоци и всеки ручей се нарича река.“ След това се върна в кабината и автобулдозерът с лапата си опъна въжето така, както трябваше, а после го огъна така, както му беше наредено. Закачи го отпред на булдозера на Дон, там, където

имаше голяма кука. Върна се отново в кабината, премести регулатора на разпадането докрай за такава мощност, каквато реакторът можеше да осигури максимално, и бавно потегли напред, много бавно, за да не се скъса въжето. Опъна го, дори по едно време му се струваше, че усеща вибрациите му, после тръгна по-леко, защото булдозерът на Дон трепна и започна да се измъква от дюната, която веднага се промени — пропадна и се превърна на две по-малки.

Джес прибра въжето, после обърна автобулдозера и тръгна обратно по следите си през пустинята. Измина може би три километра, когато далеч пред себе си видя дребна фигурка, крачеща през пясъка. Завъртя булдозера и се размина с фигурката, очертавайки широка дъга. Фигурката махаше ръце, но това не интересуваше Джес.

— Джес!!!

— Джес...

— Изчезвай от екрана, защото ще изключа образа!

— Исках само да ти кажа, че си страшно добро момче, а аз съм обикновена свиня!

Джес вдигна рамене.

— И... исках да ти поблагодаря.

— За какво?

— За това, че измъкна булдозера ми...

— Няма за какво да ми благодариш, не съм го направил за теб.

— Да, но твоята писта...

— Какво моята писта?

— Би могъл да продължиш да я правиш...

— А после да се кача в ракетата и да се върна на Земята, така ли? Ти си глупаво паленце, не мога да ти гледам муцуната и заради тебе не бих дори помръднал булдозера.

— Тогава защо?

След три дни прилетя Рот. Както му бе наредено, избра по-дългата писта и се насочи за кацане.

— Кацай на другата писта! — каза Дон.

— Прави, както ти е казано в базата! — чу се гласът на Джес.

— Само опитай да кацнеш при мен, с гъсениците ще те смачкам заедно с ракетата ти! — увери го Дон.

Рот не можеше да разбере нищо. Отлетя обратно към базата, а долу останаха пустинята и две неравни писти, които трябваше да се съединят там, където в бъдеще щеше да израсне космическото пристанище, а сега имаше само прах и кратер, изровен преди векове от някой метеорит.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 8 от 1975 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.